

Miesjärjestöjen keskusliiton lausunto luonnoksesta hallituksen esityksestä Eduskunnalle rikoslain 20 luvun muuttamisesta (OM 15/41/2011)

Miesjärjestöjen keskusliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja tukee pääosiltaan ministeriön perusteellisesti laadittua lausuntoa. Huomattavaa kuitenkin on, ettei luonnokseen sisälly varsinaista sukupuolivaikutusten arviointia, ja että luonnoksessa olisi ollut tärkeä käsitellä myös perättömien raiskausilmoitusten aiheuttamia ongelmia. MJKL pitää seksuaalisen häirinnän kriminalisointia tärkeänä mutta toivoo, että se määriteltäisiin tarkemmin niin, että olisi ennalta tiedossa, mikä on laitonta ja mikä ei.

Muutamia huomioita luonnoksesta ja muutosten vaikutuksista:

- Rikoslain 20 luvun 3§ mukainen pakottaminen sukupuoliyhteyteen poistuu kokonaan ja tekoa vastaava, vähemmän törkeä raiskaus siirtyy osaksi luvun 1§ mukaisen raiskaus nimikkeen alle. Samalla tämän vähemmän törkeän raiskauksen rangaistusmaksimi nousee kolmesta neljään vuoteen. Jo aiemmin on korjattu se epäkohta, että itse itsensä tiedottomaksi juoneen tai yksinkertaisesti nukkuvan raiskaaminen ei olisikaan raiskaus, vaan seksuaalinen hyväksikäyttö.
- Raiskauksen teonkuvaus on samalla muutettu kuvaamaan tämän vähemmän törkeän teon osalta juuri sitä, että kyseessä ei ole ns. lievä teko, ainoastaan vähemmän törkeä.
- Törkeän raiskauksen yhtenä erityisenä tekijänä olisi jatkossa myös se, että raiskaus kohdistuu alle 18-vuotiaaseen.
- Seksuaalinen häirintä on jo kielletty työelämässä ja pitää sisällään kattavan joukon eri tekotapoja koskettelusta esimerkiksi pornografisen aineiston esille jättämiseen.
- Nyt rikoslakiin lisättäväksi ehdotettu kohta kattaa ainoastaan koskettelun tai vastaavan toiminnan, koska ei nähdä, että muunlainen teko olisi vapaa-ajalla tai julkisessa tilassa useinkaan kyseeseen tuleva. Osittain tämä johtuu myös siitä, että seksuaalinen häirintä on ns. toissijainen pykälä eli tulisi sovellettavaksi vain, jos muuta sopivampaa rikosta ei löydy, kuten esimerkiksi kunnianloukkaus, pahoinpitely tai sukupuolisiveellisyyden julkinen loukkaaminen.
- Raiskauksen määritelmä myös laajenee etenkin siihen suuntaan, että naiset voivat entistä useammin syyllistyä raiskaukseen. Nykyinen sukupuoliyhteyden määritelmä kattaa ainoastaan sukupuolielimeen kohdistuvat tai sukupuolielimellä tehtävät teot. Täten esimerkiksi miehen peniksen työntäminen peräaukkoon voi olla raiskaus, mutta sormen tai esineen työntäminen ei. Asia on korjattu laissa lisäämällä lakitekstiin sukupuolielimellä tunkeutumisen lisäksi "siihen rinnastettavalla tavalla".
- Syyteoikeus laajenee siten, että kaikki rikoslain 20 luvun seksuaalirikokset, pois lukien aikuiseen kohdistunut seksuaalinen häirintä, olisivat yleisen syytteen alaisia rikoksia eli rikoksia, joista voidaan syyttää, vaikka asianomistaja ei rikoksesta rangaistusta haluaisikaan. Nykyään esimerkiksi täysi-ikäisen raiskauksen uhri voi omasta vakaasta tahdostaan pyytää, että rangaistusta ei vaadittaisi. Perusteltuna syynä tällaiseen vaatimukseen voi olla häpeä tai asian uudelleen käsittelyn aiheuttamat mahdolliset traumat. Erittäin harva raiskaus kuitenkaan tulee ilmi muuten kuin uhrin ilmoituksen kautta ja täten ei ole erityisiä perusteita säilyttää asianomistajalla mahdollisuutta vaatia rangaistuksesta luopumista.

Helsinki 13.9.2013

Miesjärjestöjen keskusliiton hallitus

Lisätietoja: MJKL / toimisto@miesjarjestojenkeskusliitto.fi / puh. 050 588 1687